

Advies- en Arbitragecommissie Rijksdienst

Aan:

De voorzitter van het Regionale Commissie voor georganiseerd overleg in politie-ambtenarenzaken van de politieregio Zaanstreek - Waterland

De politievakorganisaties vertegenwoordigd in de Regionale Commissie voor georganiseerd overleg in politie-ambtenarenzaken.

1 **bijlage(n)**

AAC/04.00064 **briefnummer**

AAC.80 **zaaknummer**

14 december 2004 **datum**

Onderwerp:

Adviesaanvraag AAC.80

Inleiding

De plaatsvervangend korpsbeheerder van de politieregio Zaanstreek - Waterland, H. Kombrink, (hierna: de werkgever) heeft bij brief 24 augustus 2004, ingekomen 26 augustus 2004, een verzoek om advies ingediend bij de Advies- en Arbitragecommissie Rijksdienst (de commissie) inzake een geschil met de in de Regionale Commissie voor georganiseerd overleg in politie-ambtenarenzaken (hierna ook: Regionaal Georganiseerd Overleg (RGO)) vertegenwoordigde verenigingen van ambtenaren (politievakorganisaties) aangaande een drietal geschilpunten betreffende de wijziging van de Uitvoeringsregeling Studiefaciliteitenregeling Zaanstreek - Waterland.

Historie en loop van het overleg

Op 29 januari 2002 is namens de korpsbeheerder een voorstel tot wijziging van de geldende studiefaciliteitenregeling op de agenda van het RGO geplaatst. Sedertdien is in het RGO en in een technische commissie (werkgroep in de zin van artikel 18, eerste lid, van het Besluit overleg en medezeggenschap politie 1994 (BOM)) over het voorstel nader overleg gevoerd.

Na veelvuldig overleg is overeenstemming bereikt over een tal van kernpunten. Er resteren evenwel concrete geschilpunten. In de vergadering van 14 juni 2004, zo volgt uit een door de werkgever overgelegd fragment uit het (niet vastgestelde) verslag van die vergadering, is overeengekomen de geschilpunten voor advies voor te leggen aan de Advies en Arbitragecommissie. In bovenvermelde brief van 24 augustus 2004 maakt de plv. korpsbeheerder er evenwel gewag van dat de afgevaardigden van de politievakorganisaties nadien hebben aangegeven niet zelf gebruik te willen maken van de bevoegdheid om als Regionale Commissie een verzoek om advies in te dienen.

Bij brief van 6 september 2004 hebben de politievakorganisaties te kennen gegeven dat de plv. korpsbeheerder het geschil in zijn brief van 24 augustus 2004 correct heeft verwoord. Benadrukt is dat het verzoek om advies een initiatief is van de korpsbeheerder. De politievakorganisaties achten zich niet gebonden aan een advies door de commissie, doch zijn wel bereid medewerking te verlenen aan een door de commissie te houden hoorzitting.

Tijdens de hoorzitting van de commissie op 27 oktober 2004 hebben partijen hun standpunten met betrekking tot het geschil nader toegelicht. Het verslag van de hoorzitting is aan dit advies gehecht en maakt daarvan deel uit.

Inhoud van het geschil

In meergenoemde brief van 24 augustus 2004 is aangegeven dat er na drie jaar van onderhandelen over een gewijzigde studiefaciliteitenregeling ("integrale Studiefaciliteitenregeling Zaanstreek - Waterland") drie concrete geschilpunten resteren. Deze hebben betrekking op:

- a) de reistijd van en naar de functiegerichte opleiding als eigen tijd;
- b) het aantal zelfstudie-uren per week bij verplichte functiegerichte opleidingen (maximaal 4 uur per week die niet als werktijd worden vergoed door het korps);
- e)a) de mogelijkheid tot het opleggen van een terugbetalingsverplichting, ook voor verplichte functiegerichte opleidingen boven € 1.500,-

standpunt werkgever

De principiële keuze van de korpsleiding in de onderhandeling is geweest het meer in evenwicht brengen van de investering in opleiding en ontwikkeling door organisatie en medewerker. De korpsleiding is van mening dat - ook als het gaat om functiegerichte opleidingen, verplicht dan wel onverplicht - er een wederzijds belang is bij het volgen van opleidingen of studie. De korpsleiding ziet haar medewerkers als professionals en stelt aan hen de eis dat zij ook zelf een bijdrage leveren aan hun professionaliteit en inzetbaarheid; in ieder geval in tijd. Daarbij onderkent de korpsleiding dat de onderlinge verhouding van de belangen van de werkgever en de medewerker bij een opleiding afhankelijk is van de aard van die opleiding: bij de verplichte functiegerichte opleidingen ligt het belang ook grotendeels bij de werkgever, bij niet-verplichte functiegerichte opleidingen is er een evenwichtig verdeeld gedeeld belang; en - tot slot - bij loopbaangerichte opleidingen ligt het belang in hogere mate bij de medewerker. De voorstellen die de korpsleiding in de loop van de tijd in het RGO heeft gedaan ten behoeve van de totstandkoming van de nieuwe studiefaciliteitenregeling hebben alle de genoemde grondslag. Daarbij stelt de korpsleiding voorop dat er een actief en intensief opleidings- en ontwikkelingsbeleid wordt gevoerd, waarbij het merendeel van de investeringen in tijd en geld ten laste komt van het korps.

ad a) Reistijdvergoeding

In zijn brief van 24 augustus 2004 stelt de plv. korpsbeheerder dat de kern van dit geschilpunt is te herleiden tot een fundamenteel verschil van opvatting over de vraag of ook van de medewerker enige tijdsinvestering mag worden verwacht als het gaat om reizen naar een functiegerichte opleiding. De plv. korpsbeheerder merkt dienaangaande op dat het korps in ieder geval een vergoeding geeft in tijd voor het volgen van de lessen en een vergoeding van reiskosten. Daarnaast zal ook altijd het uitgangspunt gelden dat de reisafstand naar de opleidingslocatie zo beperkt mogelijk dient te zijn. Gegeven deze uitgangspunten acht de korpsleiding het redelijk dat medewerkers in eigen tijd reizen. Als alternatief heeft de korpsleiding voorgesteld de urenvergoeding te maximeren tot, en te standaardiseren op 8 uur per dag, inclusief de eventueel optredende langere reistijd.

ad b) Zelfstudie

Kern van dit geschilpunt, zo schrijft de plv. korpsbeheerder, is eveneens te herleiden tot het verschil in opvatting over de tijdsinvestering die van een medewerker mag worden verwacht in hun eigen ontwikkeling en bijscholing. Voor verplichte opleidingen acht de korpsleiding het redelijk daar een bijdrage in tijd van de medewerker te vragen. Anderzijds vindt de korpsleiding het redelijk dat dit niet moet leiden tot een te grote mate van tijdsinvestering aan de kant van de medewerkers.

ad c) Terugbetaling van kosten

Kern van dit geschilpunt is het verschil van opvatting over de vraag of een verplichte opleiding kan leiden tot een verplichting van de medewerker om bij onvoldoende resultaat van de opleiding (aan de medewerker te wijten) of bij vroegtijdig vertrek van de medewerker uit het korps (een deel van) de studiekosten aan het korps terug te betalen. De opvatting van de korpsleiding is dat dit mogelijk dient te zijn; met name waar het gaat om grote investeringen. Immers, bij het vroegtijdig verlaten van de organisatie heeft de medewerker wellicht ook voordeel bij het gevolgd hebben van een verplichte functiegerichte opleiding in de nieuwe baan.

standpunt vakorganisaties

De bonden stellen zich, kort gesteld, op het standpunt dat verplichte functiegerichte opleidingen de facto alleen het dienstbelang dienen. Daaruit dient voort te vloeien dat alle investeringen in tijd en geld welke samenhangen met de opleiding door het korps (de korpsleiding) gedragen moeten worden.

OVERWEGINGEN EN ADVIES

Op grond van de haar ter beschikking staande stukken en van hetgeen door partijen tijdens de op 27 oktober 2004 gehouden hoorzitting naar voren is gebracht, overweegt de commissie het volgende.

De commissie heeft geconstateerd dat het overleg over de totstandkoming van de studiefaciliteitenregeling is vastgelopen. Hoewel de politievakorganisaties niet hebben meegewerkt aan het aanvragen van een advies hebben zij zich bereid getoond mee te werken aan een door de commissie te houden hoorzitting en hebben zij zich opengesteld voor een inhoudelijke discussie over de wederzijdse standpunten. Die discussie geeft de commissie aanleiding partijen in overweging te geven het overleg voort te zetten met inachtneming van de onderstaande overwegingen en de suggesties die tijdens de hoorzitting naar voren zijn gekomen. Daarbij heeft commissie de indruk dat ten aanzien van - in ieder geval - twee van de drie discussiepunten voldoende aanknopingspunten aanwezig zijn om nader tot elkaar te komen.

Terugbetaling van kosten

Op het punt van de terugbetaling van kosten heeft de commissie allereerst twijfels bij het standpunt van de werkgever ter zitting dat het ook in het bedrijfsleven gebruikelijk zou zijn dat voor verplichte cursussen, anders dan initiële opleidingen, terugbetalingsregelingen worden getroffen. Daarbij is tijdens de zitting gebleken dat het grootste deel van de hier aan de orde zijnde cursussen minder dan € 1500,- kost of klassikaal wordt gegeven, waardoor de kosten niet tot de individuele ambtenaar zijn te herleiden; hierdoor zal aan de studiefaciliteitenregeling op dit punt slechts een zeer beperkte toepassing worden gegeven. Voor het overige is niet duidelijk geworden dat er veel cursussen zijn boven dat bedrag waarover niet reeds bij aanvang van de aanstelling afspraken kunnen worden gemaakt. De indruk bestaat dat het slechts een beperkt aantal gevallen zal betreffen. De commissie geeft partijen in overweging dit punt te beperken tot de terugbetaling van kosten voor niet-verplichte cursussen en cursussen die bij indiensttreding worden overeengekomen.

Reistijdvergoeding

Tijdens de zitting heeft de werkgever gewezen op een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 15 oktober 1992 (TAR 1993, 3), waarin de Raad - onder meer - als criterium hanteerde “de situatie waarin de reistijd van en naar een cursus (...) te vergelijken valt met normaal woonwerkverkeer, waarbij de (...) reistijd binnen de voor zulk verkeer aanvaardbare grenzen blijft.” De werkgever heeft te kennen gegeven dat hij het in die uitspraak vervatte criterium sympathiek acht.

De commissie heeft gesignaleerd dat de politievakorganisaties belang hechten aan een regeling die voldoende geobjectiveerd is, zodat de compensatie aan reistijd niet aan de discretie van de leidinggevende wordt overgelaten, zoals het geval zou zijn bij een hardheidsclausule. De formule van de Centrale Raad biedt een helder criterium waarvan de redelijkheid ook voor de ambtenaar duidelijk zal zijn. De commissie geeft partijen in overweging om de reistijdvergoeding te beperken tot de reistijd waarmee de reistijd wordt overtroffen die voor het normale woonwerkverkeer aanvaardbaar is.

Zelfstudie

Tijdens de zitting is gebleken dat de voorbereiding van cursussen in de eigen tijd voor beide partijen het belangrijkste geschilpunt is en als principieel wordt ervaren. De commissie wil echter in overweging geven dat dit punt, op meer pragmatische wijze benaderd, wellicht oplosbaar zou zijn op dezelfde wijze als bij de twee andere punten is aangegeven. De commissie neemt daarbij in aanmerking dat tijdens de zitting door de vakbonden is opgemerkt dat compensatie op rustige momenten een mogelijkheid zou zijn. Van de zijde van de werkgever is naar voren gebracht dat de voorbereiding van de cursussen voor de ambtenaar redelijkerwijs te doen moet zijn en dat een goed werkgever zonodig daarmee rekening houdt door bijvoorbeeld in individuele gevallen wel een voorbereiding in diensttijd toe te staan. De commissie zou willen adviseren dat partijen inventariseren om welke cursussen het in de praktijk zal gaan waarbij zelfstudie aan de orde is en hoeveel uren voorbereiding het dan concreet zal betreffen. Daarnaast geeft de commissie de partijen in overweging dat, gezien de maatschappelijke tendens waarin permanente scholing ook in het belang is van de individuele werknemer in verband met zijn employability, ook bij verplichte scholingen in toenemende mate wordt verwacht dat werknemers ook enige eigen tijd in zelfstudie investeren. De commissie beseft evenwel dat dit bij de politie een zekere cultuurverandering meebrengt. Zij geeft daarom de partijen in overweging daaraan aandacht te besteden bij de invoering van de nieuwe regeling, door bijvoorbeeld te kiezen voor een gefaseerde invoering of het invoeren van een evaluatiemoment.

Gezien het bovenstaande adviseert de commissie de partijen nader overleg te voeren over de mogelijkheden om toch een voor beide partijen bevredigende regeling te treffen en daarbij te vermijden de principiële uitgangspunten in de weg te laten staan aan het vinden van een praktische oplossing voor de aan de orde zijnde problematiek.

Advies- en Arbitragecommissie Rijksdienst

's-Gravenhage, 14 december 2004

De Advies- en Arbitragecommissie Rijksdienst

Prof. mr. J. de Ruiter
voorzitter

Th. H. Dragt
secretaris

Prof. H.J.L. Vonhoff
lid

Prof. mr. G.J.J. Heerma van Voss
lid

prof. mr. I.C. van der Vlies
bijzonder lid

drs. J.S. Timmer
bijzonder lid